

Anne-Marie Gropen:

Rettigheter til fri tannbehandling – psykiatiske pasienter utenfor sykehus

Når det gjelder psykiatiske pasienter på sykehus eller sykehjem, har det aldri vært tvil om at de som hører hjemme i gruppen som har hatt rett til fri tannbehandling. Da den store utskrivningen begynte, og pasientene ble overført til kommunale tiltak av ulik karakter, ble det uklart om denne gruppes rettigheter. Hører de til under C2 eller C1, eller faller de utenfor. Det er mange forskjellige opplegg. Nesten alle er uhelbredelig syke og arbeidsudyktige. De bor hjemme og har del i ulike behandlingsopplegg ved hjemmebesøk og på kommunale dagsentre.

I de fleste distrikter vil gruppen omfatte noen titall eller hundrer til dels svært krevende pasienter. Da den nåværende lov om tannhelsetjenesten ble utarbeidet, var det ikke tenkt på psykiatiske pasienter. Nesten alle var permanent hospitalisert, og hadde rettigheter til fri tannbehandling i henhold til særlovgivning.

Det ble helt nødvendig med en prinsipiell avklaring av de psykiatiske dagpasienters rett til fri tannbehandling, med regelmessig og ordnet innkalling som loven sier. Forespørsel ble skrevet til Statens helsetilsyn den 29.08.01. Svaret er datert 06.02.04. Det gjengis i sin helhet nedenfor:

«Rettigheter til fri tannbehandling – psykiatiske pasienter utenfor sykehus

I henhold til lov av 03.06.83 om tannhelsetjenester har alle nevnt i § 1–3 rett til nødvendig tannhelsehjelp i den fylkeskommune der de bor eller midlertidig oppholder seg.

Tannhelsetjenesteloven § 1–3 første ledd skiller ikke mellom somatiske og psykiatiske lidelser ved vurderingen av hvem som har rett til fri tannbehandling. Tidligere forskrift om tannbehandling for pasienter i institusjoner under lov om sykehus m.v. og lov om psykisk helsevern, opphevet i forskrift av 20.12.2000 om opphevelse av 13 forskrifter på Sosial- og helsedepartementets område, hadde heller ikke et slikt skille.

For psykiatiske pasienter vil det således være avgjørende om de faller inn under tannhelsetjenestelovens § 1–3 første ledd bokstav c som omhandler grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie. Hvem som omfattes av bestemmelsen er nærmere presisert i forskrift av 24.05.83 nr. 1268 om vederlag for tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten. Forskriftens § 2 krever at den langtidssyke eller uføre må ha vært i institusjon eller hjemmesykepleien i sammenhengende 3 måneder eller mer. For at kravet til sammenhengende pleie av hjemmesykepleien skal være tilfredsstillt må pleien i henhold til merknader til forskriften ha skjedd minst en gang per uke i den sammenhengende perioden. Ifølge merkningene skal institusjon forstås som sykehus, sykehjem, aldershjem og lignende som får sitt budsjett og regnskap godkjent av tilskudd til drift fra en offentlig instans eller er tatt med i kommunal eller fylkeskommunal helse- og sosialplan. Psykiatiske avdelinger ved sykehus, psykiatiske sykehjem og distriktspsykiatiske sentre vil falle inn under dette.

Forskriftens § 2 tredje ledd gir i tillegg pasienten rett til fri tannbehandling som har sammenheng med eller påvirker den sykdom pasienten er innlagt for eller får pleie for selv om institusjonsoppholdet eller pleien ikke har vart i 3 måneder. For psykiatiske pasienter kan det for eksempel tenkes at dårlig tannhelse er en bivirkning av medikamentell behandling.

*Hans Petter Aarseth e.f.
avdelingsdirektør*

*Frode Bergland Bjørnstad
rådgiver*

Dette er så entydig at det må anses som en prinsipiell uttalelse som klart gir denne pasientgruppen fulle rettigheter som gruppe C-pasienter, over hele landet. Grunnen til at dette tas opp nå, er at Oslo kommune inndro tilbudet til denne gruppe fra 1. januar 2004. Det reiser mange spørsmål.

Adresse: Borgenv. 166, 1388 Borgen